

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponentky práce

Autorka práce: Magdalena Prošková

Název práce: Jak na inkluzi? Inkluze jako trend současného školství

Autor posudku: Magdalena Mouralová

Magdalena Prošková si zvolila vysoce aktuální, společensky významné a pro studovaný obor relevantní téma bakalářské práce – inkluzi mentálně postižených žáků. Z práce je patrné velké zaujetí studentky, které se projevuje i v množství sesbíraných dat. To patří k nejsilnějším stránkám práce, ale bohužel v řadě ohledů je práce slabá, i když oproti předchozí verzi je bezpochyby znát jistý posun a některé z nedostatků byly odstraněny či alespoň zmírněny.

Přepřerování úvodu práci pomohlo, čtenář již ví, co má čekat a cíle již jsou realističtější, i když stále jejich formulace není vybroušená. Zařazení výzkumných otázek a použitých metod formou odrážek do úvodu však již za příliš vhodné nepovažuji, obojí patří na jiné místo v práci a hlavně si zaslouží další komentář. Samotná formulace výzkumných otázek však práci prospěla, i když první dvě nejsou veřejněpoliticky relevantní a hodily by se spíše do pedagogického výzkumu. Cíle a otázky víceméně odpovídají obsahu práce, studentka v závěru shrnuje svá zjištění a přináší doporučení – tedy v tomto ohledu je práce již přijatelná.

Práce stále není zcela standardně strukturována, je dělená na teoretickou a empirickou část, přičemž tyto nejsou téměř propojeny. V práci stále nejsou vyčleněny kapitoly týkající se vymezení problému a cílů práce, zařazení metodologie až na úvod empirické části nepovažuji za šťastné.

Práce není příliš teoreticky ukotvena, teoretická část spíše než teorie představuje souhrn vědění o mentálním postižení. Přitom v práci lze najít stopy teoretického uvažování (např. faktory ovlivňující klima ve třídě s integrovaným žákem na str. 27, tedy v úvodu empirické (!) části). Autorka si však bohužel svých „implicitních teorií“ není vědoma, takže pro ně nehledá oporu u jiných autorů. V bakalářské práci však lze nahrazení teoretických východisek přehledem předchozích zjištění a vymezením pojmů tolerovat. Zařazená témata jsou pro práci relevantní a studentka čerpá již z více zdrojů a pracuje s nimi korektně.

Ve zpracování metodologie i v celém uchopení výzkumu došlo také k posunu oproti předchozí verzi. Autorka pracuje s různorodými daty získanými formou dotazníků, polostrukturovaných rozhovorů i pozorování. Oceňuji množství vložené práce i snahu o triangulaci (včetně dotazování zahraničního učitele). Zároveň však data nejsou zcela kompatibilní, pokrývají jiné skupiny a problémy a jejich využívání není zcela čisté. Autorka bohužel svoji metodologii neopírá o žádnou literaturu, nevyužívá ani základní metodologické učebnice, takže nejen neprokazuje orientaci v oboru, ale samozřejmě tím trpí i věcná stránka (zacházení s pojmem „objektivita“; není jasná opora kvantitativního výzkumu; absence informací o samotné realizaci – dozvíme se jen, že doba byla vhodná, ale jaká doba to byla již ne). Autorka se sice věnuje i omezením a etickým otázkám, ale řada klíčových problémů není řešena (různorodost data a jejich vypovídací hodnota, problematika výzkumu nezletilých, problém návratnosti). Na druhou stranu je třeba ocenit i pokus, byť nedokonalý.

Velmi nešťastný je způsob zpracování a reprezentace dat. Mám na mysli hlavně množství koláčových grafů znázorňující četnosti odpovědí otázku po otázce. Vedle formálních nedostatků jako chybějící uvedení zdroje a dva různé názvy především grafy nenesou žádnou informaci, kterou by nešlo napsat do jedné věty (např. graf 12 o asistentech je až úsměvný – zařadila by autorka i

jednobarevný koláč, pokud by asistenta využívali všichni dotazovaní učitelé?). V textu, který je jen zopakováním informací z grafu, se studentka dopouští dalších lapsů jako uvádění relativních četností u vzorku 16 lidí (str. 34). Autorka nepředvedla žádnou jen trochu komplikovanější operaci jako spočítání střední hodnoty, dvojrozměrné třídění nebo i jen sloučení okrajových kategorií. U aspirantky na bakalářský titul ze sociologie je to opravdu smutné.

Naopak pochválit bych chtěla tabulky na str. 39 a 40, které přehledně shrnují negativa a pozitiva, které v inkluzi učitelé spatřují. Naráží se zde na bariéry i shrnují přínosy a je to jistě zajímavý a užitečný výsledek, který má veřejněpolitickou relevanci.

Špatné je však zpracování části výzkumu týkajícího se speciálních škol a jejich pedagogů. Zde stále převládá osobní přístup nad vědeckou metodou, studentka se uchyluje k hodnotovým a emotivním soudům a odchyluje se od zacílení práce. Není např. jasné, proč je pro „objektivní posouzení“ důležité „poznat blíže osobnost a vlastnosti některých žáků“ (str. 27). Rozumím, že to je přínosné a zajímavé pro autorku samotnou, ale relevance pro veřejnou/sociální politiku a práci s daným zacílením mi uniká. Zcela tristní je kapitola o zahraniční zkušenosti (2.4), kde studentka postupuje dle metody „jedna paní povídala“. Data nejsou nijak triangulována a názory a zkušenosti jednotlivců jsou předkládány jako fakta charakterizující celé systémy. Bakalářská práce není reportáž z konference, není vhodné v ní hodnotit např. přínosnost příspěvku finské experty – nebyli pro práci studentky přínosný, nemá jej v práci využívat.

Argumentační úroveň práce je stále slabá, nejkřiklavější chyby však již zmizely a dokládání tvrzení se zlepšilo, i když stále není rozhodně dokonalé. Zvláště oddělování normativní a nenormativní složky dělá studentce velké potíže. Práce je ale poměrně slušně formálně zpracována, chyb a nedostatků není více než v jiných pracích (drobná typografická pochybení, chybějící zdroj u grafů a tabulek, čísla a nadpisy u tabulek, občas nepřesné výrazy a záměna termínů – např. slova kvalitativní a kvantitativní na str. 27). Práce se zdroji a množstvím využívaných zdrojů již odpovídá standardům.

Práce je stále velmi slabá, nicméně oproti předchozí verzi je zde znatelný posun a s přivřením očí práce splňuje základní nároky kladené na bakalářskou práci. Proto ji **doporučuji přijmout k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou „dobře“**.

Datum: 6. 6. 2014

Magdalena Mouralová